

Zimní energetický balíček – 2. část

Informační podklad k:

- návrhu nařízení o vnitřním trhu s elektřinou (přepracované znění);
- návrhu nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (přepracované znění);
- návrhu směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (přepracované znění);
- návrhu nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny a o zrušení směrnice 2005/89/ES

Podklad k dokumentům Rady č. 15135/16, 15149/16,
15150/16 a 15151/16
březen 2017
zpracovala: Eva Balounová

Obsah:

- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 6
- Stanovisko vlády ČR: 10
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 12
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 12

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Zimní energetický balíček – 2. část	Typ řady: interní
Zpracovala: Balounová, E.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentům č. 15135/16, 15149/16, 15150/16 a 15151/16	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: březen 2017	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Energetická unie; vnitřní trh s elektřinou; elektřina; riziková připravenost	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s elektřinou
(přepracované znění)

KOM(2016) 861 v konečném znění, kód Rady 15135/16
Interinstitucionální spis 2016/0379/COD

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (přepracované znění)

KOM(2016) 863 v konečném znění, kód Rady 15149/16
Interinstitucionální spis 2016/0378/COD

NÁVRH SMĚRNICE

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (přepracované znění)

KOM(2016) 864 v konečném znění, kód Rady 15150/16
Interinstitucionální spis 2016/0380/COD

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny a o zrušení směrnice 2005/89/ES

KOM(2016) 862 v konečném znění, kód Rady 15151/16
Interinstitucionální spis 2016/0377/COD

- **Právní základ:**
Článek 194 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (KOM(2016) 861, KOM(2016) 863, KOM(2016) 864).
Článek 194 Smlouvy o fungování Evropské unie (KOM(2016) 862).
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
02. 12. 2016
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 6. března 2017, 7. března 2017 a 8. března 2017, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 20. března 2017 prostřednictvím systému ISAP.
- **Odůvodnění a předmět:**
Energetická unie je jednou z priorit současné Evropské komise. V nyní předkládaném balíčku (pro zjednodušení označovaný jako zimní energetický balík) Komise představuje návrhy právních předpisů a zjednodušujících opatření, které dle komise mají za cíl modernizovat hospodářství a posílit investice do odvětví s čistou energií. Legislativní návrhy se týkají energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů, fungování trhu s elektřinou, bezpečnosti dodávek energie a

pravidel správy energetické unie. Dle Komise je energetická unie hlavní hnací silou a příspěvkem EU ke globálnímu a úplnému přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství. Evropská unie také již ratifikovala Pařížskou dohodu, která následně v listopadu 2016 vstoupila v platnost. Evropská rada i Evropský parlament opakovaně zdůraznily, že dobře fungující integrovaný trh s energií je tím nejlepším nástrojem schopným zajistit dostupné ceny energií, zabezpečit dodávky energií a umožnit nákladově účinnou integraci větších objemů elektřiny vyráběné z obnovitelných zdrojů.

Tato druhá část balíčku představuje legislativní návrhy týkající se fungování trhu s elektřinou a bezpečnosti dodávek energie.

Stávající uspořádání trhu s elektřinou je založeno na pravidlech tzv. třetího energetického balíčku přijatého v roce 2009. Předkládané návrhy mají pozměnit klíčové právní akty tohoto balíčku. Nejnovější vývoj přinesl zásadní změny na evropských trzích s elektřinou – podíl elektřiny vyráběné z obnovitelných zdrojů energie prudce vzrostl¹ a dochází rovněž k významným technologickým změnám. Je předvídáno, že trh s elektřinou se bude do budoucna vyznačovat variabilnější a decentralizovanější výrobou elektřiny a zvýšenou vzájemnou závislostí členských států a přinese odběratelům nové technologické příležitosti ke snížení výdajů a aktivní účasti na trhu s elektřinou, a to prostřednictvím řešení reagujících na poptávku, vlastní spotřeby či uchovávání. Současná iniciativa pro nové uspořádání trhu s elektřinou tedy usiluje o přizpůsobení stávajících pravidel trhu novým tržním skutečnostem.

Přizpůsobení pravidel trhu

Stávající pravidla trhu se zakládají na převládajících výrobních technologiích posledního desetiletí, tj. na centralizovaných velkých elektrárnách na fosilní paliva s omezeným podílem účasti odběratelů.² Vzhledem k nárůstu podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů budou klíčové krátkodobé trhy s elektřinou, které umožní účast krátce před vlastní dodávkou, umožňující přeshraniční obchodování. Tyto trhy budou představovat nové obchodní příležitosti k nabízení „záložních“ energetických řešení, když dojde k vysoké poptávce a snížení výroby z obnovitelných zdrojů. Nové uspořádání trhu má zlepšit cenové signály, aby nasměrovaly investice do míst, kde je jich nejvíce zapotřebí, a odrážely omezení sítě a centra poptávky, a nikoliv hranice států. Cenové signály by také měly umožnit odpovídající odměny pro flexibilní zdroje a zajistit efektivní využívání stávajících výrobních kapacit. Komise uvádí, že je proto potřeba provést revizi předpisů, které by mohly narušovat tvorbu cen.

Odběratelé v centru trhu s energií

Ačkoliv mohou odběratelé vyrábět a skladovat elektřinu či spravovat vlastní spotřebu snadněji, než dřív, stávající uspořádání maloobchodního trhu jim neumožňuje tyto příležitosti plně využívat. Ve většině členských států jsou odběratelé jen velmi málo motivováni k tomu, aby měnili svou spotřebu v reakci na měnící se ceny na trhu, protože cenové signály v reálném čase se ke koncovým odběratelům nedostanou. Transparentnější cenové signály v reálném čase by měly podnítit účast odběratelů na trhu, a to buď individuální, nebo prostřednictvím sdružování, a zároveň by mohly učinit elektroenergetickou soustavu flexibilnější a usnadnit integraci elektřiny z obnovitelných zdrojů. Kromě toho se také objevují nové služby na straně poptávky – noví účastníci na trhu nabízejí odběratelům možnost spravovat jejich spotřebu elektřiny a platit jim za flexibilitu. Nové uspořádání trhu by mělo zajistit, aby do dodavatelských cen nezasahoval stát a aby případně

¹ Charakteristické rysy elektřiny z obnovitelných zdrojů energie – větší variabilita, menší předvídatelnost a větší decentralizace ve srovnání s tradiční výrobou – vyžadují, aby se trh a pravidla pro provozování sítě přizpůsobily flexibilnější povaze tohoto trhu.

² Současná situace je taková, že je-li elektřiny nedostatek, pak vnitrostátní pravidla trhu (např. cenové stropy) a státní zásahy zabraňují tomu, aby se to odrazilo na cenách. Cenové zóny navíc ne vždy odrážejí aktuální nedostatek, protože mohou být nevhodně nastaveny a sledovat spíše politické hranice.

výjimky byly řádně odůvodněny. Díky rychle klesajícím nákladům na technologie může čím dál tím více odběratelů snižovat své výdaje za energie, například díky využívání střešních solárních panelů nebo akumulátorů. Nicméně, vlastní výrobě stále brání chybějící jednotná pravidla pro „výrobce-spotřebitele“. Vhodná pravidla by mohla tyto překážky odstranit, mimo jiné zaručením spotřebitelských práv pro výrobu a vlastní spotřebu a prodej nadbytků do sítě, a současně by zohledňovala náklady a přínosy pro celou soustavu. Místní energetické komunity by mohly představovat efektivní způsob, jak spravovat energii na místní úrovni. Možnost řešit některé otázky spojené s variabilní výrobou lokálněji by mohla vést k významnému snížení nákladů. Dalším cílem je zlepšení informovanosti a transparentnosti. Zároveň musí být chráněni nejzranitelnější členové společnosti, aby nedošlo ke zvýšení celkového počtu domácností trpících energetickou chudobou. Vzhledem k tomu, že se energetická chudoba zvyšuje a že není dostatečně zřejmé, které nástroje jsou pro boj se zranitelností odběratelů a energetickou chudobou nejvhodnější, je nutné, aby návrh nového uspořádání trhu po členských státech požadoval důkladné měření a pravidelné sledování energetické chudoby dle postupů stanovených na úrovni EU.

Bezpečnost dodávek elektřiny

Komise uvádí, že bezpečnost dodávek lze v rámci propojené a synchronizované sítě a řádně fungujících trhů zajistit efektivněji a konkurenceschopněji, než úpravou výhradně na vnitrostátní úrovni. Komise také uvádí, že nejúčinnějším řešením vnitrostátních výrobních deficitů jsou často regionální opatření umožňující členským státům využívat přebytky výroby jiných států. Mělo by být zavedeno koordinované evropské posouzení přiměřenosti, jež by umožnilo získat realistickou představu o případných výrobních potřebách, popř. by měly být navrženy mechanismy, aby se minimalizovala narušení vnitřního trhu.

Posílení regionální spolupráce

Úzké propojení členských států EU v rámci společné transevropské sítě je světovým unikátem a pro efektivní transformaci energetiky představuje velký přínos. Dosavadní poznatky však ukazují, že nekoordinovaná vnitrostátní rozhodnutí mohou vést ke vzniku významných nákladů pro evropské odběratele. Skutečnost, že některá propojovací vedení jsou využívána jen do 25 % kapacity, často z důvodu nekoordinovaných vnitrostátních omezení, a že se členské státy nedokázaly dohodnout na vhodných cenových zónách, ukazuje, že je zapotřebí větší koordinace mezi provozovateli přenosových a přepravních soustav a regulačními orgány – ta může zlepšit fungování trhu a výrazně snížit náklady. Povinná spolupráce by se tak měla rozšířit i do jiných oblastí regulačního rámce.³ Provozovatelé přenosových a přepravních soustav by tak mohli rozhodovat v rámci regionálních operačních středisek o otázkách, v jejichž případě by roztržštěná a nekoordinovaná vnitrostátní opatření mohla mít na trh a na odběratele negativní dopad (např. v oblasti provozování soustavy, výpočtů kapacity propojovacích vedení, bezpečnosti dodávek a rizikové připravenosti).

Přizpůsobení regulačního dohledu regionálním trhům

Všechna nejdůležitější regulační rozhodnutí jsou nyní přijímána národními regulačními orgány, a to i v případech, kdy je zapotřebí společné regionální řešení. Roztržštěnost regulačního dohledu vede k riziku protichůdných rozhodnutí a zbytečných zdržení. Komise považuje za vhodné regulační dohled přizpůsobit novému vývoji na trhu. Posílení pravomocí agentury ACER v těch přeshraničních otázkách, které vyžadují koordinovaná regionální rozhodnutí, by mělo přispět

³ V určitých oblastech, např. v oblasti celoevropského mechanismu propojování trhů, je již spolupráce provozovatelů přenosových a přepravních soustav povinná a systém většinového hlasování o některých záležitostech se ukázal úspěšný tam, kde dobrovolná spolupráce (každý provozovatel přenosových soustav má právo veta) nevedla k dosažení účinných řešení regionálních problémů.

k rychlejšímu a účinnějšímu rozhodování o přeshraničních otázkách. Národní regulační orgány, které o těchto otázkách rozhodují většinovým hlasováním v rámci agentury ACER, by byly do tohoto procesu i nadále plně zapojeny. Dále by měla být lépe definována úloha sítě ENTSO pro elektřinu za účelem posílení její koordinační role a zvýšení transparentnosti jejího rozhodování.

- **Obsah a dopad:**

1. **Konkrétně k návrhu směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou**

Kapitola I Předmět a definice: Obsahuje objasnění oblasti působnosti a předmětu směrnice a aktualizaci definic.

Kapitola II Obecná pravidla pro organizaci odvětví: Členské státy jsou povinny zajistit, aby byl trh s elektřinou EU konkurenceschopný, zaměřený na odběratele, flexibilní a nediskriminační. Je zdůrazněno, že vnitrostátní opatření by neměla představovat nepřiměřené překážky pro přeshraniční tok, zapojení odběratelů nebo investice. Je zakotvena zásada, že dodavatelské ceny budou řízeny trhem, s výjimkou řádně odůvodněných případů. Je zdůrazněno právo na volbu dodavatele a jsou aktualizována pravidla pro případné závazky veřejných služeb, jež mohou být uloženy energetickým podnikům ze strany členských států

Kapitola III Posílení postavení spotřebitele a jeho ochrany: Jsou zaváděna pravidla pro srozumitelnější účty a certifikované nástroje pro porovnávání. Odběratelům má být zajištěn nárok na smlouvy s dynamickou tvorbou cen, možnost svobodně si vybrat nebo změnit dodavatele či sdružení a podílet se na reakci strany poptávky, vlastní výrobě a vlastní spotřebě elektřiny. Odběratelům má být umožněno požádat o inteligentní měřící zařízení. Mají být vylepšena pravidla upravující možnost odběratelů sdílet údaje s dodavateli a poskytovateli služeb zejména stanovením úloh stran odpovědných za správu údajů (jednotný evropský formát údajů zavede Komise prováděcím aktem). Členské státy se mají zabývat energetickou chudobou. Členské státy rovněž mají vymežit rámce pro nezávislé sdružování a reakci strany poptávky spolu se zásadami, které budou umožňovat jejich zapojení na trhu. Je vymezen rámec pro lokální energetické obce, jež se mohou zapojit do lokální výroby energie, distribuce, sdružování, skladování, dodávek nebo energeticky účinných služeb. Dále jsou objasněna ustanovení o inteligentních měřících zařízeních a jednotných kontaktních místech, právech na mimosoudní vyrovnání, univerzálních službách a zranitelných odběratelích.

Kapitola IV Provozování distribučních soustav: Upřesnění povinností, zejména ohledně činnosti provozovatelů distribuční soustavy v oblasti poskytování síťových služeb pro zajištění flexibility a v oblasti integrace elektrických vozidel a správy údajů. Jsou objasněny úlohy provozovatelů distribuční soustavy s ohledem na skladování a dobíjecí stanice elektrických vozidel.

Kapitola V Obecná pravidla pro provozovatele přenosových soustav: Upřesnění ohledně pomocných služeb a nově zavedených regionálních operačních středisek.

Kapitola VI Oddělení vlastnictví provozovatelů přenosové soustavy: Pravidla pro oddělení zůstávají nezměněna, alespoň co se týče hlavních věcných statusů oddělení, zejména s ohledem na tři režimy působení provozovatelů přenosových soustav (provozovatel s odděleným vlastnictvím, nezávislý provozovatel soustavy a nezávislý provozovatel přenosové soustavy) a také s ohledem na ustanovení o určení a certifikaci provozovatelů přenosových soustav. Je upřesněna možnost provozovatelů přenosových soustav mít vlastní skladování nebo poskytovat pomocné služby.

Kapitola VII Národní regulační orgány: Je zdůrazněna povinnost regulačních orgánů spolupracovat s regulačními orgány sousedních zemí a s agenturou ACER, vystanou-li otázky s přeshraničním významem. Je aktualizován seznam jejich úkolů s ohledem na dohled nad nově vzniklými regionálními operačními středisky.

Kapitola VIII Závěrečná ustanovení: Tato kapitola obsahuje mimo jiné ustanovení o výkonu přenesených pravomocí Komise a o výboru založeném dle pravidel postupu projednávání ve výborech v souladu s nařízením (EU) č. 182/2011.

Přílohy vymezují další požadavky na nástroje pro porovnávání, účtování a účetní údaje a pozměňují stávající požadavky na inteligentní měřící zařízení a jejich zavádění.

2. Konkrétně k návrhu nařízení o vnitřním trhu s elektřinou

Kapitola I Předmět, oblast působnosti a definice: Zde je zdůrazněno, že je důležité, aby tržní signály byly nezkrácené, a přispívaly tak ke zvýšení flexibility, dekarbonizace a inovací. Definice jsou aktualizovány a doplněny.

Kapitola II Obecná pravidla pro trh s elektřinou: Zde jsou stanoveny stěžejní principy, jež je třeba respektovat v rámci vnitrostátní legislativy v oblasti energetiky. Dále jsou vymezeny zásady pro pravidla obchodování s elektřinou v rámci různých obchodních časových rámců (vyrovnávací, vnitrodenní, denní a termínové trhy), včetně zásad tvorby cen. Je objasněna zásada odpovědnosti za vyvažování výkonu a je vymezen rámec pravidel pro dispečink a snižování výroby a reakce strany poptávky, která mají být více slučitelná s trhem, včetně podmínek pro jakékoli případné výjimky.

Kapitola III Přístup k soustavě a řízení překročení kapacity: V této kapitole je popsán postup koordinovaného vymezování nabídkových zón v souladu s procesem přezkumu stanoveným nařízením 1222/2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení. Za účelem vyřešení přetrvávajícího problému existence značných vnitrostátních omezení přeshraničních toků energie jsou objasněny podmínky pro tato mimořádná omezení, a to zejména s pomocí pravidel zajišťujících, že dovoz a vývoz nejsou omezovány vnitrostátními subjekty z hospodářských důvodů. Dále jsou zde obsaženy změny stávajících zásad přenosových a distribučních síťových tarifů a je stanoven postup rozvíjení progresivní konvergence metodik přenosových a distribučních tarifů. Jsou pozměněna pravidla využívání poplatků za přetížení. Kapitola IV Přiměřenost zdrojů: Zde jsou stanoveny nové obecné zásady pro koordinované řešení otázek přiměřenosti zdrojů členských států; jsou stanoveny zásady a postup pro rozvoj evropského posouzení přiměřenosti zdrojů, aby šlo lépe určit, kde je zapotřebí kapacitních mechanismů a jaké má být nastavení standardu spolehlivosti členských států. Jsou objasněny zásady uspořádání slučitelného s trhem pro kapacitní mechanismy, včetně pravidel využití kapacity nacházející se v jiném členském státě a pravidel využití propojení. Je stanoveno, jak se do vývoje provozních pravidel a technických parametrů pro využití kapacit nacházejících se v jiném členském státě zapojí regionální operační střediska, vnitrostátní provozovatelé přenosových soustav, síť ENTSO pro elektřinu a národní regulační orgány prostřednictvím agentury ACER.

Kapitola V Provozování přenosových soustav: V této kapitole jsou stanoveny úkoly a povinnosti sítě ENTSO pro elektřinu a úkoly agentury ACER související se sledováním. Rovněž jsou zde vymezena regionální operační střediska (zřízení a účel, činnost, požadavky a postupy pro přijímání rozhodnutí a doporučení, složení a odpovědnost správní rady, systém odpovědnosti, atp.). Dále jsou v této kapitole obsažena pravidla pro připojení kogeneračních jednotek, která byla dříve obsažena ve směrnici EP a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti. Pravidla pro desetiletý plán

rozvoje sítě, vyrovnávací mechanismy mezi provozovateli přenosových soustav, výměnu informací a certifikaci zůstávají do velké míry nezměněna.

Kapitola VI Provozování distribučních soustav: V této kapitole je zřízen evropský subjekt provozovatelů distribuční soustavy (EU DSO), je vymezen postup založení, úkoly, konzultace se zúčastněnými stranami. Jsou stanovena pravidla spolupráce mezi provozovateli distribuční soustavy a provozovateli přenosové soustavy.

Kapitola VII Kodexy sítě a pokyny: V této kapitole jsou obsaženy stávající pravomoci a pravidla Komise pro přijímání aktů v přenesené pravomoci ve formě kodexů sítě a pokynů. Je objasněna jejich právní povaha, upraveno jejich přijímání a rozšířen jejich případný obsah o oblasti týkající se systémů distribučních tarifů, pravidel pro poskytování občasných pomocných služeb, reakce strany poptávky, skladování energie a pravidel pro omezení poptávky, pravidel kybernetické bezpečnosti, pravidel týkajících se regionálních operačních středisek, omezení výroby a redispečinku výroby a poptávky. Má být zjednodušen a zefektivněn postup pro rozšíření kodexů sítě v odvětví elektrické energie a má být zavedena možnost, aby národní regulační orgány prostřednictvím agentury ACER rozhodovaly o otázkách týkajících se provádění kodexů sítě a pokynů. Do postupu tvorby návrhů kodexů sítě v odvětví elektrické energie má být také více zapojen evropský subjekt provozovatelů distribuční soustavy a další zúčastněné strany.

Kapitola VIII Závěrečná ustanovení: Zde jsou obsažena stávající pravidla pro výjimky z určitých ustanovení nařízení a směrnice o elektřině pro propojovací vedení stejnosměrného proudu a je zde vysvětlen postup pro následné změny těchto pravidel národními regulačními orgány.

Příloha vymezuje, jaké funkce jsou přiděleny regionálním operačním střediskům.

3. Konkrétně k návrhu nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER)

Kapitola I Cíle a úkoly: Účelem Agentury EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (dále jako agentura) je pomáhat regulačním orgánům při plnění regulačních úkolů prováděných v členských státech na úrovni Unie a v případě potřeby jejich činnost koordinovat. Kapitola vymezuje druhy aktů, které může agentura vydávat (zejména stanoviska a doporučení, dále rozhodnutí a rámcové pokyny), a stanoví úkoly agentury. Novými úkoly pro agenturu mají být např. koordinace, dohled a schvalování metod. V souvislosti s přijímáním kodexů sítě v odvětví elektrické energie je agentuře přidáno více povinností s ohledem na vypracování a předložení konečného návrhu kodexu. Návrh také zahrnuje zřízení formálního subjektu provozovatelů distribuční soustavy, aby byli provozovatelé zastoupeni na úrovni EU, a to zejména v rámci vypracování návrhů kodexů sítě. Dále se zavádí regionální rozhodovací postup pro regionální úkoly týkající se omezeného počtu národních regulačních orgánů.

Kapitola II Organizace agentury: Agentura je institucí s právní subjektivitou. V každém členském státě má agentura nejširší možnou právní subjektivitu udělovanou právními osobám podle vnitrostátního práva. Může zejména nabývat nebo zcizovat movitý a nemovitý majetek a být účastníkem v soudním řízení. Jejím sídlem je Lublaň. Tato kapitola obsahuje organizační předpisy pro správní radu, radu regulačních orgánů, ředitele a další orgány, přičemž hlavní charakteristiky stávající řídicí struktury jsou zachovány. Některá ustanovení jsou sice přizpůsobena společnému přístupu k decentralizovaným agenturám EU nebo novým pravidlům hlasování v Radě, ale to není pravidlem. Případy, kdy se agentura může odchýlit od společného přístupu, jsou odůvodněny (současný systém zaručuje vhodné rovnovážné rozdělení pravomocí mezi různé subjekty a zohledňuje zvláštní charakteristiky rozvíjejícího se vnitřního trhu s energií a rovněž činnost správní

radly se ukázala jako efektivní a účinná). Komise uvádí, že ačkoliv v této fázi nepovažuje za vhodné upravovat řídicí struktury agentury dle společného přístupu, bude sledovat, zda jsou odchylky i nadále oprávněné, a to v rámci příštího hodnocení naplánovaného na rok 2021.

Kapitola III Sestavování a struktura rozpočtu: Tato kapitola obsahuje finanční ustanovení; několik ustanovení je přizpůsobeno společnému přístupu k decentralizovaným agenturám.

Kapitola IV Obecná a závěrečná ustanovení: Zde je aktualizováno několik jednotlivých ustanovení v souladu se společným přístupem.

4. Konkrétně k návrhu nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny a o zrušení směrnice 2005/89/ES

Evropská komise uvádí, že tento návrh nařízení má zaručit, že všechny členské státy zavedou vhodné nástroje, jejichž prostřednictvím budou moci předcházet elektroenergetickým krizovým situacím, připravovat se na ně a řídit je. Riziko elektroenergetické krize vzniklé v důsledku různých okolností (např. extrémní povětrnostní podmínky, kybernetické útoky) není možné vyloučit ani v případě dobře fungujících trhů a soustav. Vzhledem k propojenosti elektroenergetických soustav může mít případná krizová situace přeshraniční dopad.⁴ Stávající právní předpisy nereflektují dnešní propojenost trhu s elektřinou. Jako hlavní problémy bylo vyhodnoceno:

- Krizové plány a krizová opatření se zaměřují výhradně vnitrostátně;
- Dochází k nedostatečnému sdílení informací a nedostatečné transparentnosti a
- Neexistuje jednotný přístup ke zjišťování a posuzování rizik.

Konkrétní body návrhu:

Kapitola I Obecná ustanovení: Zde jsou obsaženy definice a stanovena povinnost každého členského státu ustavit co nejdříve národní vládní nebo regulační orgán jako svůj příslušný orgán pověřený prováděním úkolů stanovených v tomto nařízení. Tyto orgány navzájem spolupracují.

Kapitola II Posouzení rizik: Členské státy mají zajistit, aby veškerá rizika spojená s bezpečností dodávek elektřiny byla posouzena v souladu s pravidly dle tohoto nařízení a nařízení o elektřině (KOM (2016) 861). Za tímto účelem spolupracují se sítí ENTSO. Síť ENTSO předloží agentuře návrh metodiky pro zjišťování nejzávažnějších scénářů elektroenergetických krizí na regionální úrovni. Na základě této metodiky síť ENTSO zjistí nejzávažnější scénáře elektroenergetických krizí pro jednotlivé regiony. Tyto scénáře budou předloženy Koordinační skupině pro otázky elektrické energie. Zároveň členské státy zjistí nejzávažnější scénáře elektroenergetických krizí na vnitrostátní úrovni (na základě metodiky). Členské státy informují Koordinační skupinu pro otázky elektrické energie a Komisi o možných rizicích, která vnímají, jakož i o přijatých opatřeních k jejich předcházení. Síť ENTSO rovněž agentuře předloží návrh metodiky pro posouzení krátkodobé přiměřenosti, konkrétně přiměřenosti sezónní, jakož i prognózy týdenní až vnitrodenní přiměřenosti výrobních kapacit. Tuto metodiku by po jejím schválení agenturou ACER měly používat členské státy a síť ENTSO pro elektřinu pro potřeby svých krátkodobých posouzení.

Kapitola III Plány rizikové připravenosti: Na základě regionálních a vnitrostátních scénářů elektroenergetických krizí vypracuje příslušný orgán každého členského státu po konzultaci s určenými subjekty plán rizikové připravenosti. Je stanoven proces konzultace, přijetí, předložení,

⁴ Navíc některé okolnosti mohou ovlivnit více členských států, dokonce i události vyskytující se na lokální úrovni se mohou rozšířit přes hranice.

následného zveřejnění a pravidelných aktualizací plánů. Náležitosti plánů jsou detailně popsány. Plány by měly sestávat ze dvou částí, které stanoví vnitrostátní opatření a koordinovaná opatření dohodnutá členskými státy v daném regionu. Dále by měly zohledňovat konkrétní charakteristiky každého členského státu a jasně vymezovat úlohy a povinnosti příslušných orgánů. Opatření by měla být jasně vymezená, transparentní, přiměřená, nediskriminační a ověřitelná. Rovněž by neměla ohrozit bezpečnost dodávek elektřiny jiným členským státům ani Unii jako celku. Plány by měly zahrnovat opatření, která zajistí, že souběžným krizovým situacím bude řádně předcházeno a budou řádně řízeny. Plány musí být schváleny na regionální úrovni a jejich minimální obsah je stanoven.

Kapitola IV Řízení elektroenergetických krizových situací: Pokud určité informace signalizují, že může dojít k události, která pravděpodobně povede k podstatnému zhoršení situace v oblasti dodávek elektřiny v některém členském státě, musí příslušný orgán daného členského státu bezodkladně poskytnout včasné varování Komisi a Koordinační skupině pro otázky elektrické energie. Pokud příslušný orgán dotčeného členského státu čelí elektroenergetické krizové situaci, vyhlásí elektroenergetickou krizi a informuje o tom bezodkladně příslušné orgány sousedních členských států a Komisi. Poskytne informace o příčinách krize, opatřeních přijatých nebo plánovaných k jejímu zmírnění a případné potřebě pomoci od jiných členských států. Členské státy jsou povinny jednat a spolupracovat v duchu solidarity s cílem předcházet krizovým situacím a řídit je a zajistit dodávky tam, kde je jich nejvíce zapotřebí, výměnou za náhradu. V případě elektroenergetické krize musí členské státy jednat plně v souladu s pravidly vnitřního trhu s elektřinou. Netržní opatření lze využít pouze jako poslední možnost, přičemž se musí jednat o opatření nutná, přiměřená, nediskriminační a dočasná.

Kapitola V Hodnocení a sledování: Bezodkladně po vyhlášení elektroenergetické krizové situace poskytnou dotčené příslušné orgány Koordinační skupině pro otázky elektrické energie a Komisi zprávu o hodnocení. Je rovněž stanoveno, jaké sledování provádí Koordinační skupina pro otázky elektrické energie.

Kapitola VI Závěrečná ustanovení: Zde jsou uvedena ustanovení týkající se spolupráce se smluvními stranami Energetického společenství, ustanovení o výkonu přenesené pravomoci Komisí, atp.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Nařízení budou po schválení závazná a přímo použitelná. Členské státy budou povinny uvést svůj právní řád do souladu se směrnici o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Pozice vlády ČR k návrhu směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, návrhu nařízení o vnitřním trhu s elektřinou a k návrhu nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny:

Vláda ČR k zimnímu energetickému balíčku uvádí, že jeho významným principem je centralizace evropské energetické politiky na úkor národních politik; v důsledku této centralizace a přesunu některých národních kompetencí na evropskou úroveň tak dle vlády dochází prakticky k **narušení práva členského státu na volbu energetického mixu**. Dle vlády ČR předkládané návrhy také posilují regulaci celého odvětví oproti snaze vrátit se k tržním podmínkám. Zaváděné kapacitní mechanismy v některých zemích jsou dle vlády důkazem vzniku národních mutací trhu s elektřinou, které se vzdalují od jednotného trhu.

Vláda vítá posílení postavení zákazníků na trhu s elektřinou. Problematicky vláda vnímá návrh, aby některé subjekty na trhu (např. agregátor, aktivní zákazník či lokální energetická společenství) byly

zvýhodněny oproti ostatním subjektům. Vláda vítá navrhované odstranění maximálních cenových stropů na velkoobchodním trhu. Vláda má výhrady k tomu, že přestože návrh obecně hovoří o zabezpečení rovného prostředí pro všechny zdroje na straně výroby a spotřeby, některé body tomu neodpovídají (např. možnost vyjmout malé zdroje z odpovědnosti za odchylku či zachování prioritního nasazení). Vláda má určité spíše technické připomínky k oblasti kapacitních mechanismů.

V oblasti provozování přenosové soustavy vláda ČR **nesouhlasí se zavedením Regionálních provozních center**. Dle vlády je zasahováno do právě schvalovaných či nedávno schválených síťových kodexů a pokynů a navíc dochází k omezení suverenity členských států v oblasti bezpečnosti dodávek tím, že rozhodnutí se z národní úrovně přenáší na úroveň regionální, a v konečném důsledku tak může dojít ke zhoršení postavení konečných spotřebitelů z hlediska spolehlivosti dodávek v jednotlivých členských státech. V souvislosti s Regionálními operačními centry má vláda výhrady i v oblasti obstarávání podpůrných služeb.

Vláda podporuje utvrzení role distributorů jako neutrálních „faciliátorů“, pokud jde o nakládání s daty ve vztahu k ostatním účastníkům trhu s elektřinou. Vláda se staví negativně k návrhům zakázat distributorům a priori vlastnit či provozovat zařízení na akumulaci. Co se týče dobíjecích stanic pro elektromobily, dle vlády by měli mít distributoři zakázáno provozovat veřejné dobíjecí stanice a mělo by jim být umožněno vlastnit a provozovat dobíjecí stanice pro vlastní potřebu. Vláda ČR je dále toho názoru, že tarify za použití sítí mají odrážet úspory energie díky distribuované výrobě elektřiny (mělo by být umožněno uplatňovat nižší tarify za použití sítí pro výrobu elektřiny připojené do distribučních soustav). Vláda ČR odmítá návrhy na detailní principy pro regulaci a stanovování tarifů v případě DSO.

Vláda upozorňuje na to, že je navrhováno přenést řadu otázek do **delegovaných aktů Komise** a obává se, že nebude zajištěna dostatečná transparentnost a zapojení členských států.

Ohledně vytváření plánů rizikové připravenosti na úrovni regionu systémem top-down je vláda toho názoru, že to může pro jednotlivé členské státy představovat nebezpečí, které spočívá v pomnutí národních specifik a rizik. ČR požaduje, aby členský stát měl možnost definovat rizika z pohledu národních podmínek. ČR podporuje zpracování metodiky pro zjišťování scénářů elektroenergetických krizí na regionální úrovni prostřednictvím ENTSO-E. Rozsah konzultací národních plánů vláda navrhuje omezit např. jen na sousední státy a v celém regionu konzultovat jen regionální plány. Vláda upozorňuje, že je potřeba pečlivě zvážit **rozsah údajů ke zveřejnění s ohledem na vysokou zranitelnost odvětví**. Vláda ČR chápe, že je potřeba udržovat plány aktuální, ale požadavek každoročního testování považuje za zbytečný. Závěrem vláda považuje většinu lhůt za příliš krátkou a považuje za důležité stanovit reálné termíny.

Pozice vlády ČR k návrhu nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů:

Vláda ČR podporuje upřesnění pravomocí ACER v oblasti dohledu nad celoevropskými subjekty a podporuje i úpravu procesu schvalování metodik a podmínek přijímaných na základě kodexů sítě a rámcových pokynů. ČR podporuje i záměr vytvořit v rámci Rady regulátorů regionální formáty. Vláda upozorňuje na úpravu nařízení vymezující kompetence ACER rozhodovat o těch regulačních otázkách, v jejichž případě nedošlo k dosažení dohody mezi dotčenými národními regulačními orgány, a dále na změny v rozdělení pravomocí mezi jednotlivými orgány ACER (změny v pravomocích a působnosti agentury jsou z pohledu ČR přípustné pouze při zachování či zlepšení systému brzd a rovnovah v rámci agentury). Vláda ČR vyjádřila nesouhlas s navrhovanou změnou hlasovacího systému v Radě regulátorů (prostá většina místo dosavadní 2/3 většiny). Vláda upozorňuje na to, že v průběhu projednávání je nutné dbát na to, aby nebyla prostá většina doplněna o hlasovací práva vztažená k velikosti členského státu (doposud má každý člen Rady

jeden hlas) a upozorňuje na to, že takovému návrhu by mohly být nakloněny větší členské státy (pravidlo rovnosti hlasů jednotlivých členských států zajišťuje ochranu menších členských států).

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Návrhy byly představeny na konci listopadu 2016. Garančním výborem návrhů v Evropském parlamentu je výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Zpravodajem pro návrh nařízení o vnitřním trhu s elektřinou a pro návrh směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou byl určen Krišjanis Karins. Návrhem směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou se bude zabývat i výbor EP pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI), kde je zpravodajem Pavel Poc. Zpravodajem pro návrh nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny bude v ITRE Flavio Zanonato, zpravodajem pro návrh nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů, bude v ITRE Morten Helveg Peterson. Tímto návrhem se bude zabývat i výbor EP pro rozpočet (zpravodajem bude Jens Geier). Svůj záměr zabývat se těmito návrhy vyjádřily i další výbory EP.

První politická diskuze k celému balíčku proběhla na mimořádném jednání Rady pro energetiku, které se uskutečnilo 27. února 2017 v Bruselu.

U návrhu nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny uběhla lhůta pro podání odůvodněného stanoviska pro rozpor se zásadou subsidiarity 8. března 2017. U návrhu nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů, uběhla lhůta 6. dubna 2017. Odůvodněné stanovisko k návrhu zaslal francouzský Senát, německý Bundestag a rumunský Senát. U dalších dvou návrhů tato lhůta zatím běží a uplyne 9. května 2017 (u směrnice) a 17. května 2017 (u nařízení). V případě návrhu nařízení o vnitřním trhu s elektřinou byla určitými zeměmi vyjádřena nesouhlasná stanoviska (ze strany Polska), odůvodněná stanoviska zatím zaslaly německý Bundestag a německý Bundesrat.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 20. 4. 2017 a usnesením č. 376 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **projednal** návrh nařízení o vnitřním trhu s elektřinou (přepřacované znění), návrh nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (přepřacované znění), návrh směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh (přepřacované znění) a návrh nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny a o zrušení směrnice 2005/89/ES;
2. **v hlavních bodech podporuje** rámcové pozice vlády ČR (datované 6. 3. 2017, 7. 3. 2017 a 8. 3. 2017);
3. **zdůrazňuje** právo členských států na bezpečnost dodávek, na stanovení podmínek pro využívání svých energetických zdrojů, volbu mezi nimi a stanovení skladby zásobování energií a v souvislosti s tím **upozorňuje** na limity v oblasti energetiky dané primárním právem EU;
4. **vítá** opatření směřující k posílení postavení a ochrany spotřebitelů na trhu s elektřinou;

5. **poukazuje** na potřebu zajistit, aby veškerá opatření směřující k transformaci energetického systému v EU v období 2020 – 2030 byla realizována nákladově efektivním způsobem, zejména s ohledem na konečné spotřebitele a to jak na průmyslové podniky, tak i domácnosti;
6. **bere na vědomí** potřebnost posilování solidarity a regionální sounáležitosti mezi členskými státy EU v oblasti energetické bezpečnosti s tím, že to nesmí nepřiměřeně potlačovat konkurenční prostředí;
7. **je toho názoru**, že návrh nařízení EP a Rady o vnitřním trhu s elektřinou (přepracované znění), (KOM (2016) 861), je v rozporu s principy subsidiarity a proporcionality, a přijímá k němu na základě čl. 6 Protokolu č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality připojeného ke Smlouvám odůvodněné stanovisko s následujícím odůvodněním:
- Výbor pro evropské záležitosti se domnívá, že nařízením dochází k přenesení takových rozhodovacích pravomocí na unijní úroveň (pravomoci regionálních operačních středisek, nově stanovené pravomoci Komise), jejichž koordinace na unijní úrovni není nezbytná vzhledem k tomu, že dosavadní národní/regionální provádění postačuje k dosažení cílů.
 - V tomto ohledu výbor pro evropské záležitosti upozorňuje na usnesení hospodářského výboru PS PČR č. 371 ze 49. schůze ze dne 22. března 2017 k zimnímu energetickému balíčku, kdy hospodářský výbor uvedl, že jako zásadní vnímá návrh nařízení o vnitřním trhu s elektřinou (přepracované znění), (KOM (2016) 861), „*kterým se zřizují Regionální provozní centra pro spolupráci provozovatelů přenosových soustav, neboť spatřuje riziko porušení principu subsidiarity, neboť Regionální provozní centra mají převzít část rozhodovací pravomoci členského státu v otázkách zajištění bezpečnosti dodávek elektřiny, a má za to, že návrh nařízení o trhu s elektřinou je v rozporu se zásadou proporcionality, jelikož opatření, která návrh nařízení obsahuje, nejsou úměrná cílům, kterých má být dosaženo.*“
8. **pověřuje** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby v souladu s jednacím řádem PS PČR postoupil toto usnesení prostřednictvím předsedy Poslanecké sněmovny vládě, předsedovi Senátu, předsedovi Evropského parlamentu, předsedovi Rady a předsedovi Evropské komise;
9. **pověřuje** předsedu výboru pro evropské záležitosti, aby toto usnesení postoupil pro informaci hospodářskému výboru PS PČR.